

Suomen Sikayrittäjät ry

Kaakkois-Suomen sikatalouden kehittämishanke 7742

1.1.2010 – 31.12.2014

Loppuraportti

1. Hankkeen toteuttajan nimi

Suomen Sikayrittäjät ry

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus

Kaakkois-Suomen sikatalouden kehittämishanke 7742

3. Yhteenvedo hankkeesta

Suomalainen sikatalous on kokenut haasteellisia vaiheita 2000 -luvulla. Lihan hinnan alentuminen, tuotantokustannusten nousu ja yleinen epävarmuus ovat heijastuneet negatiivisesti koko tuotannonalaan. Kaakkois-Suomessa rakennemuutos on ollut voimakasta ja sikatalouden vähenemisen pysäyttämiseksi on ryhdytty toimenpiteisiin hakemalla koulutushanketta vuosille 2010-2013.

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa sikatalouden toimintaedellytyksiä, kouluttaa yrittäjiä ja verkostoida yrittäjiä, sekä luoda uskoa ja innostusta tuotannonalan tulevaisuusnäkyymiin. Investointitukien mahdollisesti avautuessa hankkeen kautta edistetään myös tuotantoa alueella säilyttävien investointien syntymistä.

Toimenpiteistä keskeisimpiä ovat koulutustilaisuudet, pienryhmissä toteutetut koulutukset, tilakohtainen valmennus, sekä opintomatkat. Talouden suunnitteluun ja seurantaan, sekä johtamiseen, kannattavuuden parantamiseen, tuotannon tehostamiseen, ihmisten ja eläinten hyvinvointiin, sekä asenneilmapiirin muutokseen liittyvät teemat ovat painopisteenä koulutuksia suunniteltaessa.

4. Raportti

4.1. Hankkeen tavoitteet

a. Ylemmän tason tavoitteet, joiden osa hanke on

Hankkeen tavoitteena on luoda paremmat toimintaedellytykset toimintaansa kehittäville ja laajentaville sikatiloille. Tavoitteena on, että sikayrittäjien osaaminen kehittyy ja opittua pystytään hyödyntämään oman tilan kehittämisessä. Merkittävä painotus on tilan johtamiseen liittyvien taitojen, tuotannon kannattavuuden ja työhyvinvoinnin lisääntymisessä. Lisäksi toteutetaan eläinten hyvinvointiasioihin liittyviä toimenpiteitä.

b. Hankkeen tavoitteet

Sikatilan johtaminen ja talous -osiossa kehitetään sikayrittäjien johtamisvalmiuksia eri tavoin toteutettujen koulutusten avulla. Pääpainopiste on talousasioissa, oman tilan talouden seuraamisessa ja hallinnassa sekä tulevaisuuden suunnittelussa.

Tuotannon kehittämistä edistetään jalostukseen ja eläinten ruokintaan liittyvillä koulutuksilla. Keskeisenä tavoitteena on tuoda erilaisia ruokintastrategioita yrittäjien käyttöön, vertailla eri ruokintavaihtoehtoja, optimoida ruokintaa ja laskea kustannuksia.

Ihmisten hyvinvointi käsittää hankkeessa työn mielekkyyden säilyttämiseen, työhyvinvoinnin sekä fyysisen kunnon edistämiseen liittyviä toimenpiteitä. Eläinten hyvinvointikoulutuksia järjestetään aihealueina perusterveydenhuolto, sairauksien tunnistaminen ja hoito, lääkintä, sairauksien ennaltaehkäisy sekä muut tuotanto-olosuhteet.

Tulevaisuuteen ja sen tuomiin muutoksiin varautumiseen järjestetään koulutusta. Yrittäjät osallistuvat tuotannonalan myönteisen imagon edistämiseen lähtemällä erilaisiin tilaisuuksiin ja messuille esittelemään hanketta, sen toimenpiteitä sekä suomalaista sikataloutta. Selkeän ja positiivisen esiintymisen taitoja vahvistetaan järjestämällä mediakoulutusta yrittäjille.

4.2. Hankkeen toteutus

c. Toimenpiteet ja aikataulu

Vuosi 2010

Suomen Sikayrittäjät ry jätti hankehakemuksen 8.12.2009 Kaakkois-Suomen ELY- keskukseseen ja päätös hanketuesta saatiin 16.3.2010. Hankkeen virallinen aloituspäivä oli 1.1.2010. Hankkeelle palkattiin päätoiminen projektipäällikkö. Paikkaa haki kahdeksan henkilöä, joista kolme kutsuttiin haastatteluun, jonka suorittivat Sikayrittäjien johtokunnan puheenjohtaja Martin Ylikännö ja toiminnanjohtaja Ari Berg. Projektipäälliköksi valittiin agrologi Merja Berg, joka on aiemmin toiminut Savonlinnan kaupungin maaseutusihenteerinä. Merja aloitti työt 1.4.2010.

Hankkeelle haettiin ennakkoa ja hankkeen aloituspalaveri pidettiin Kouvolassa Kaakkois-Suomen ELY- keskuksen tiloissa 9.4. Palaveriin osallistuivat projektipäällikkö, Sikayrittäjien kirjanpitäjä tilitoimistoyrittäjä Päivi Yli-Mattila sekä ELY- keskuksesta Leena Hyrylä ja Tuula Puolakka. Toiminta käynnistettiin kalustohankinnoilla hankesuunnitelman mukaisesti. Sika-lehteen kirjoitettiin artikkeli hankkeesta ja sen toimenpiteistä.

Starttipäivä pidettiin 26.4. Luumäellä kunnanviraston valtuustosalissa. Starttipäivän ohjelmassa oli hankkeen esittely, ELY- keskuksen puheenvuoro, eläinten hyvinvointi-luento, ihmisten hyvinvointi-luento, rakentamis- ja investointikatsaus sekä katsaus sikatalouden tulevaisuuden näkymiin. Tilaisuuteen osallistui yhteensä 32 henkilöä, joista sikayrittäjiä oli 17, sidosryhmien edustajia 7 ja luennoitsijoita 7. Kutsut lähetettiin sikatiloille kirjepostina (64), mukana oli myös hankkeen aloituskysely sekä tiedote hankkeesta.

Kyselyyn tuli yhteensä 22 vastausta. Niistä tehtiin yhteenveto, jonka perusteella koulutustarjontaa hankkeessa rakennetaan. Kaikille tiloille, jotka olivat kyselyyn vastanneet, soitettiin ja tarkennettiin koulutustarjontaa sekä tilan perustietoja.

Opintomatkojen suunnittelu aloitettiin yhteistyössä Lihan Kasvua Hämeestä- hankkeen kanssa. Päätettiin järjestää yhteisesti matka Eurotier- näyttelyyn Hannoveriin; matka kestää 4 päivää ja lähtö on 16.11. sisältäen neljä eri tilavierailua ja 1,5 päivää messuilla.

Pienryhmätoiminta alkoi kesäkuussa, ensimmäisen pienryhmän kokous oli 17.6. Luumäellä ja sen aiheena oli vienti. Ryhmässä päätettiin selvittää ja perehtyä elävien eläinten vientimahdollisuuksiin Venäjälle. Venäjän vientiasiat kuitenkin kariutuivat elävien sikojen ja sianlihan osalta monimutkaisiin ja kalliisiin tuonti- ja vientimuodollisuuksiin. Hankkeen loppuvaiheessa Venäjä asetti tuontikiellon afrikkalaiseen sikaruttoon liittyen ja Ukrainan kriisiin liittyvät tuontirajoitukset ovat edelleen voimassa.

Perinteisessä Kymenlaakson Sikakerhon kesätapaamisessa esiteltiin hanketta ja sidosryhmätapaaminen pidettiin 21.6., jolloin käytiin läpi hankkeessa tehtyjä toimenpiteitä ja tulevia koulutuksia.

Sikayrittäjät ry:n internet- sivujen uudistamisen yhteydessä hankkeelle tehtiin oma sivukokonaisuus pääsivujen yhteyteen. Pienryhmäkoulutukset käynnistyivät lokakuussa investoiville tiloille sekä taloushallinta- ja johtaminen- teemalla. Ryhmiin osallistui neljältä tilalta kuusi henkilöä.

Pellervo- instituutti järjesti 28.10. Tampereella Liha-alan tulevaisuusseminaarin, johon projektipäällikkö osallistui. Hankkeen toimenpiteistä ja sikatalouden ajankohtaisista asioista tehtiin lehtijuttu marraskuun alussa ilmestyneeseen Lihatalous-lehteen. 4.-5. päivä marraskuuta järjestettiin Ikaalisissa suuri sikaseminaari yhteistyössä Atrian kanssa. Hanketta esiteltiin seminaarin yhteydessä.

Kaakkois-Suomen kehittämishankkeiden yhteinen hyvinvointi- ja yhteistyöteemapäivä pidettiin Imatralla ja Kouvolassa 8.12. Mukana järjestelyissä oli Nupit Kaakkoon- hanke, Hyvinvointihanke sekä Peltonen- hanke ja pääpuhujana maalaislääkäri Kiminkinen. Muita puheenvuoroja yhteistyökäytännöistä ja ajankohtaisista asioista käyttivät maaseutuyrittäjät sekä kansanedustaja Kimmo Tiilikainen.

Eurotier- messuille suuntautuva opintomatka järjestettiin 16.- 19.11. Matkasta on tehty erillinen matkaraportti. Marraskuussa järjestettiin kaksi eläinten hyvinvointiin liittyvää koulutuspäivää. Luennoitsijana oli Possutohtori Katri Kaaro ja koulutus järjestettiin Parikkalassa kunnanvirastolla ja Kouvolassa Anjalan maatalousoppilaitoksella, osallistujia oli 33 henkilöä.

Vuosi 2011

Tammikuussa tarjottiin jalostuspienryhmäkoulutusta 26.1. alkaen, mutta osallistujia oli vain yhdeltä tilalta. Pienryhmäkoulutusta ei järjestetty vaan tarjottiin tilalle tilakohtaista jalostusneuvonnan mahdollisuutta. Taloushallintapienryhmän kokoontumiset jatkuivat tammikuussa kuten myös investoivan tilan pienryhmän. Hankkeen sidosryhmätalaisuus pidettiin ProAgria Etelä-Karjalan tiloissa Lappeenrannassa 19.1. Mukana olivat HK Agri Oy, Agrimarket, K-S ELY-keskus, Etelä-Karjalan Liitto, MTK Kaakkois-Suomi, A-tuottajat ja ProAgria Etelä-Karjala.

Sikojen hyvinvointi-seminaarien sidosryhmätalaisuus järjestettiin helmikuun 1. päivä Tampereella. Helmikuun 3.-4. päivä järjestettiin investoivien tilojen opintomatka Sarka-messuille Seinäjoelle. Osallistujia oli mukana 10, matkalle osallistui myös rakennusmestari Ari Vatanen asiantuntijana (investoivien tilojen pienryhmän kouluttaja).

Maaliskuun 9. päivä 2011 MTK-Kaakkois-Suomi järjesti tukihakemuskoulutuksen maaseutuviranomaisille ja lomaketäyttävustajille. Projektipäällikkö osallistui koulutukseen Lappeenrannassa. Tukisäännösten hallinta auttaa hankkeen toimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa. 24.3. järjestettiin sikojen hyvinvointi-koulutuspäivä Kouvolassa Anjalan oppimiskeskuksella (45 osallistujaa) ja vastaava päivä Parikkalassa Harjulinnassa 29.3. (11 osallistujaa). Taloushallinnan pienryhmä kokoontui viimeisen kerran maaliskuussa.

Huhtikuussa järjestettiin hygieniosaamiskoulutus ja –testi 5. päivä Lappeenrannassa. Koulutus ja testaus ostettiin Etelä-Karjalan maa- ja kotitalousnaisten piirikeskukselta, kouluttajana toimi Sanna Lento-Kemppi. Kaakkois-Suomen tukitieto- hanke järjesti sikatilan tuki/eläinrekisterikoulutuksen 7.4. Kouvolassa Anjalan oppimiskeskuksella ja projektipäällikkö osallistui koulutukseen. Kouvolan Sanomat teki lehtijutun hankkeesta ja kouvolaalaisesta sikatilasta, paikanpäällä tilalla käytiin huhtikuun 13. päivä. Investoivien tilojen pienryhmä kokoontui Lappeenrannassa Marjolan loma- ja kokoushotellissa 20.4. Toukokuun lopulla lähetettiin hankealueen sikatiloille kysely hankkeen koulutuksista ja koulutustoiveista. Yhtään vastausta ei palautunut takaisin.

Kesäkuun 9. päivä Tampereella oli ProAgria Liha Osaamiskeskuksen ja MTT:n järjestämä sikatalouden tulosseminaari. Hanke tarjosi mahdollisuutta opintomatkaan seminaariin, mutta matkalle ei ilmoittautunut kukaan. Projektipäällikkö osallistui seminaariin. Kesäkuussa aloitti toimintansa uusi jatkojalostuksen pienryhmä, jossa tutkitaan sianlihan jatkojalostusmahdollisuuksia ja pienlihanjalostamon toimintaa.

Vuoden 2011 Farmari-messut pidettiin Porissa. Hanketta esiteltiin Sikayrittäjät ry:n osastolla messuvieraille ja tutustuttiin yhteistyökumppaneiden osastoihin sekä keskusteltiin ajankohtaisista sikatalouden asioista heidän kanssaan. Kesätapahtuma järjestettiin yhteistyössä Kymenlaakson sikatalouskerhon kanssa Kouvolan Kaipiaisissa Majoniemessä. Paikalla oli 19 aikuista ja kymmenkunta lasta.

Projektipäällikkö irtisanoutui tehtävistään elokuussa ja Kaakkois-Suomen ELY- keskuksen kanssa käytiin neuvottelu hankkeen toteuttamisesta ja jatkamisesta vuoden 2013 loppuun. Hankkeen käytännön toimenpiteitä toteuttaa hankkeen johtaja Ari Berg, eikä hankkeelle palkata uutta projektipäällikköä. Projektipäällikkö osallistui Elintarvikealan asiantuntijapäivään 26.8., jolloin tehtiin retki Herkkujen Suomi-tapahtumaan Helsinkiin. Samalla retkellä käytiin tutustumassa luomulihantuotantoon sekä Eviran yksikköön Viikissä.

Projektipäällikön viimeinen työpäivä oli 14.9. Hankkeen talouden seuranta, maksatushakemusten tekeminen ja raportointityöt kilpailutettiin ja palvelut päätettiin ostaa MT-tilipalveluilta, vastuullisena hanketöiden tekijänä Merja Virtanen.

Loka-marraskuussa järjestettiin eläinten hyvinvointikoulutuksen 2. päivän koulutukset Lappeenrannassa ja Kouvolassa. Kouvolassa koulutukseen osallistui 49 henkilöä ja Lappeenrannassa 17 henkilöä. Maatilan talous- ja turvallisuuspäivään osallistui 12 henkilöä ja se järjestettiin Luumäellä.

Vuosi 2012

Tammikuussa järjestettiin tutustumismatka Metener Oy:n biokaasulaitokseen Laukaalle yhteistyössä Parikkalan kunnan ProHINKU- hankkeen kanssa. Hankkeen puitteissa matkalle osallistui 3 henkilöä. Helmikuussa hankkeen johtaja osallistui Parikkalan kunnan järjestämälle tutustumismatkalle Juvalle Bioson Oy:n biokaasulaitokselle. Maaliskuun aikana suunniteltiin investoivan tilan pienryhmän tutustumismatkaa Pellonpajan tehtaille Ylihärmään samoin kuin opintomatkaa Okra-maatalousnäyttelyyn Oripäähän heinäkuun alussa. Okra-näyttelymatkalla käydään tutustumassa myös Vambio Oy:n sekä Biovakka Oy:n laitoksiin

Lihanjatkojalostuspienryhmälle tarkoitettu koulutuskokonaisuus kilpailutettiin vuoden 2011 puolella ja tammikuussa tehtiin suunnitelma koulutuksen ajankohdalle, joka oli maaliskuussa. Koulutus ostettiin Lihatalouden tutkimuskeskukselta. Sianlihan jatkojalostuspienryhmän koulutus alkoi huhtikuun 23. päivä, jolloin aiheena oli omavalvontasuunnitelman laatiminen.

Espanjan opintomatkan matkajärjestelyt (lennot, kuljetukset, majoitus) kilpailutettiin Hilma-järjestelmän kautta. Kokonaisedullisimman tarjouksen jätti Suomen Matkatoimisto. Opintomatka Barcelonaan toteutettiin 10.- 13.4. Opintomatkasta on tehty erillinen matkakertomus. Matkalle osallistui hankealueelta 7 sikayrittäjää/alan toimijaa. Matkanjohtajana toimi hankkeen johtaja Ari Berg, tulkkina Terhi Jääskeläinen ja oppaana/asiantuntijana Victor Poza Moreno.

Investointeja suunnitteleville tiloille on tarjottu mahdollisuutta käyttää hankkeen tukemaa suunnittelu- ja laskentapalvelua investoinnin toteuttamiseen. Varsinaista rakennuspiirtämistä ei ole tuettu. Suunnittelutarjouksia on pyydetty suullisesti Pro Agria Etelä-Karjalasta, Pro Agria Liha Osaamiskeskukselta, RS AriVa:lta, Farmi Tilatech Oy:ltä sekä Satakunnan M- Rakennuskeskus Oy:ltä. Tarjoukset olivat hyvin samankaltaiset hinnan suhteen, joten on päätetty tapauskohtaisesti ohjata tiloja asiakkaisiksi tarpeen mukaan näille kaikille. Ensimmäisenä näitä palveluja annettiin hankkeen tukemana Anne ja Ilkka Niinimäen tilalle lihasikalan peruskorjauksen suunnitteluun, toteuttajana RS AriVa Oy. Lasse Lukkarin tilalla on aloitettu kesän aikana sikalainvestoinnin suunnittelu (994 paikkaa). Hankkeen toimesta tuetaan taloussuunnittelun osuutta, jonka toteuttajana on Pro Agria Liha Osaamiskeskus ja toiminnallista suunnittelua, jonka toteuttaa Farmi Tilatech Oy.

Sianlihan jatkojalostuspienryhmän koulutukset jatkuivat 21.5. teemalla Lihan käsittely ja 12.6. pidettiin hygieniaoasaamiskoulutus ja – testi. Syyskuun 21. päivä ryhmä kokoontui tuotekehityksen ja tuoteseurannan teemalla.

Toukokuussa 29. päivä pidettiin maatalouslomittajille eläinten hyvinvointiin liittyvä koulutuspäivä Elimäellä. Koulutukseen osallistui 7 sikatilojen lomituksia tekevää lomittajaa. Ohjelma oli pitkälti samanlainen kuin tuottajien sikojen hyvinvointikoulutuksen toisen osion koulutuspäivä: Sikojen havainnointi PigSignals- menetelmällä, tautisuojaus sikatilalla sekä valvonta-asiat lomittajan näkökulmasta. Päivän koulutuksesta vastasi ”sertifioitu PigSignals-kouluttaja” Terhi Jääskeläinen.

Kesäkuun alussa tehtiin sikalarakentamisen opintomatka Etelä-Pohjanmaalle. Ohjelmaan kuului tutustuminen Pellon Groupin tehtaiden toimintaan ja tuotantoon Ylihärmässä, yöpyminen Härmän kuntokeskuksessa sekä tilavierailut Veli Marttilan lihasikalaan (rakennettu 2011) ja Manupork Oy:n lihasikalaan (rakennettu 2006 + 2010). Lisäksi tutustuttiin A-rehun tilarehustamokonttiin Ilmajoella. Matkalle osallistui 4 sikayrittäjää Parikkalasta ja Lappeenrannasta sekä hankkeen johtaja. Pellon tehtaalla käytiin läpi erilaisia kalustevaihtoehtoja, tila- ja rakennusratkaisuja sekä tutustuttiin myös sian lietelannan käsittelyyn fraktioimalla fosforia.

Elokuussa järjestettiin 25.- 26. päivä Meidän maaseutu-festivaalit Kouvolan raviradalla. Sikayrittäjillä oli siellä oma osasto, jossa esiteltiin kehittämishanketta sekä kaakkois-suomalaista

sikataloutta. Kotieläinkentällä oli myös Ismo Eerolan HyväSikala XO Oy:n possuja, joihin messuvieraat (12 000 kävijää kahden päivän aikana) saivat tutustua. Possuja käytettiin hyvinvointiin liittyvässä havainnollistamisessa ja eläinten hoitoon liittyvissä demonstraatioissa.

1. päivä lokakuuta pidettäväksi suunniteltu tuottajien hyvinvointipäivä Holiday Club Saimaassa, Lappeenrannan Rauhassa ei kiinnostanut hankealueen sikatalousyrittäjiä.

Sikojen hyvinvointiin liittyvä seminaari ”Hallittu lääkkeiden käyttö” pidettiin Parikkalassa 17.10. ja Kouvolassa 18.10. Parikkalan tilaisuuteen osallistui 18 henkilöä ja Kouvolan tilaisuuteen 33 henkilöä. Ohjelma koostui seuraavista asioista: Lääkkeet ja niiden käyttö, lääkekirjanpito ja sian lopettaminen ja raadon hävitys. Investoiville tiloille tarjottiin tilakohtaista toiminnallista suunnittelua ja koulutusta.

Vuosi 2013

Tammi-helmikuun vaihteessa järjestettiin perinteinen opintomatka Sarka-messuille Seinäjoelle. Osallistujia oli 11 henkilöä ja matkanjohtajana toimi Ari Berg. Matkan teemana olivat edelleen investoinnit, koska niistä haluttiin saada lisätietoa ja tutustua erilaisiin rakennusratkaisuihin. Sikayrittäjät järjesti iltatilaisuuden, jossa keskusteltiin sikatalouden ajankohtaisista aiheista.

Maaliskuun 12. päivä tehtiin yhteistyössä Parikkalan kunnan elinkeinotoimen kanssa opinto- ja tutustumismatka hankealueella toimiviin tilateurastamoihin: Muhniemen Lahtivaja Anjalassa, Liha REM Oy Kausalassa ja lähialueen Heila-lähiruokatorille Heinolaan sekä Hyvä Savumaja XO-palvaamoon Pertunmaalle. Opintomatkalle osallistui 6 tuottajaa (myös naudanlihantuottajia) sekä Parikkalan kunnan yritysneuvoja ja hankkeen johtaja. Lisäksi matkalla kuultiin Ismo Eerolan luento ”Pelloilta pöytään”- ketjusta.

Yhteissikalan perustaminen- pienryhmä kokoontui ensimmäisen kerran 15.7. ja koulutuksessa käytiin läpi yhteissikalan perustamiseen liittyviä asioita. Seuraavat kokoontumiskerrat olivat 22. ja 27.7.

Vuonna 2012 aloitettu lihasikalan suunnittelu Lasse Lukkarin tilalla eteni toteuttamisvaiheeseen. Hankkeen toimesta on tuettu taloussuunnittelua, jonka toteuttajana oli Pro Agria Liha Osaamiskeskus ja toiminnallista suunnittelua, jonka toteuttajana oli Farmi Tilatech Oy. Tilakohtaista neuvontaa on tarjottu kaikille hankealueen tiloille ja muutamat tilat ovat sitä käyttäneetkin.

Kymenlaakson sikakerhon kesätapaamiseen 27.6. osallistuttiin 18 henkilön voimin. Saunomisen ja yhteisen illanvieton aikana keskusteltiin ajankohtaisista asioista ja tapahtumista ja kuunneltiin luento talous- ja kannattavuusasioista.

Suomen Sikayrittäjät ry. antoi huomionosoituksena vuoden 2012 Sikateko-palkinnon Kaakkois-Suomen litistä kotoisin olevalle sikayrittäjä Ismo Eerolalle. Tunnustus julkaistiin torstaina (4.7.) Farmari -maatalousnäyttelyn sikaseminaarin yhteydessä Seinäjoella.

Tiedotustilaisuus Afrikkalaisesta sikarutosta ja sen vaikutuksesta ja riskeistä itärajalla pidettiin Lappeenrannassa 17.9.2013. Tilaisuuteen osallistui metsästäjiä, sikayrittäjiä ja viranomaistahojen edustajia yhteensä 30 henkilöä.

Sikojen hyvinvointiin liittyvä seminaari ”Hallittu lääkkeiden käyttö II” pidettiin Parikkalassa 26.11. ja Kouvolassa 27.11. Parikkalan tilaisuuteen osallistui 8 henkilöä ja Kouvolan tilaisuuteen 17 henkilöä. Ohjelma koostui seuraavista osioista: Lääkitsemislainsäädännön uudistuminen, lääkkeiden käyttö SIKAVA-kirjausten pohjalta ja antibioottiresistenssitilanne.

Joulukuussa jätettiin jatkoaikahakemus hankkeelle niin, että se kestää vuoden 2014 loppuun saakka. Perusteluna oli hankkeella vielä käyttämättä oleva rahoitus ja tuottajien halukkuus osallistua hankkeen järjestämiin tilaisuuksiin ja mahdollistamaan tilakohtaiseen neuvontaan.

Vuosi 2014

Maaliskuun 7. päivä 2014 pidettiin Afrikkalainen sikarutto-tiedotustilaisuus Kouvolassa. Tilaisuudessa oli 45 osallistujaa: sikayrittäjiä, läänineläinlääkäreitä, kunnaneläinlääkäreitä, ELY-keskuksen tarkastajia, metsästäjiä, elintarviketeollisuuden edustajia, MTK:n edustajia sekä toimittajia. Päivän ohjelmassa käytiin läpi tautitilannetta Kaakkois-Suomessa, leviämisen riskejä, riistanhoidollisia toimenpiteitä, tullin toimenpiteitä itärajalla sekä eri tahojen yhteistyömahdollisuuksia ASF:n torjunnassa.

Kesätapaaminen Kymenlaakson sikatalouskerhon kanssa pidettiin Majoniemessä Anjalankoskella 27.6. Osallistujia oli 11 henkilöä ja ohjelmassa oli saunomisen ja makkaranpaiston ohella asiaakin, Ari Nopanen luennoi sikatalouden toimintaympäristön muutoksista ja kannattavuudesta.

Heinäkuussa tehtiin opintomatka OKRA- maatalousnäyttelyyn Oripäähän 2.-3. päivä. Menomatkalla tutustuttiin Vampulan Biotehdas Oy:n biokaasulaitokseen ja Satapossu Oy:n uuteen välikasvattamoon. Yöpyminen oli Turussa ja toisena päivänä tutustuttiin näyttelyyn. Mukana oli 7 kaakkoissuomalaista sika-alan toimijaa.

Loppuvuodesta tiloja aktivoitiin käyttämään hankkeen tarjoamaa mahdollisuutta tilakohtaiseen neuvontaan. Useat tilat käyttivätkin neuvontaa, josta omavastuuosuutena laskutettiin 20 % kustannuksista. Pienryhmä tuotannon neuvonnan tiimoilta kokoontui vielä 7.10.2014 Kouvolassa, osallistujia 7 henkilöä. Rehuapäivä järjestettiin Kouvolassa 22.10.2014, osallistujia oli 12 henkilöä. Ohjelmassa oli sikojen rehuarvojärjestelmän muutokset, muutoksen vaikutus ruokintaan, ruokintalaitteiden saattaminen ajantasalle ja rehumarkkinoiden ajankohtaiset kuulumiset.

Hanke oli esillä myös ELMA- messuilla 7.-9.11.2014 Messukeskuksessa. Hankejohtaja esitteli hanketta ja hankkeen tuloksia Suomen Sikayrittäjien osastolla. Hankkeen loppuseminaari pidettiin Kouvolassa Sokos Hotel Vaakunassa yhdessä Kymenlaakson sikakerhon kanssa. Mukana oli 19 henkilöä. Ari Nopanen Proagria Liha Osaamiskeskuksesta piti katsauksen sikatalouden toimialan kehityksestä meillä ja maailmalla, Lasse Lukkari kertoi uuden sikalan rakentamisprojektista, Mikko Kemppi ProAgriasta kertoi vuoden 2015 tukimuutoksista ja hankejohtaja Ari Berg kertoi hankkeen tuloksista ja toimenpiteistä.

Joulukuussa järjestettiin kaksi talouskoulutuspäivää; Joutsenossa ja Kouvolassa. Taloutta opiskeli 12 sikayrittäjää. Tilakohtaista neuvontaa ja ohjausta käytettiin vielä vilkkaasti marras-joulukuussa ennen hankkeen päättymistä. ProAgrian neuvojat kävivät yhdeksällä tilalla

antamassa neuvontaa mm. tilan talouden hoitoon ja kehittämiseen kehittämissuunnitelman avulla.

d. Resurssit

Hankkeelle palkattiin aluksi kokoaikainen projektipäällikkö. Hankkeen puolivälissä projektipäällikkö lähti muihin tehtäviin ja hanketta veti hankkeen johtaja, toiminnanjohtaja Ari Berg.

e. Toteutuksen organisaatio

Hankkeen toteutti Suomen Sikayrittäjät ry.

g. Kustannukset ja rahoitus

Taulukko 1. Kustannukset vuosittain (kirjanpidon mukaan)

	Kust.arvio	2010	2011	2012	2013	2014	Yhteensä	Hyväksytty
Palkat	158 000,00	38 018,77	47 996,03	19 651,39	13 450,07	20 336,48	139 452,74	139 452,74
Ostopalv.	120 640,00	17 409,09	12 634,94	16 800,25	8 375,81	22 135,95	77 356,04	77 356,04
Vuokrat	8 500,00	1 213,81	1 351,03	870,78	481,86	100,00	4 017,48	3 985,78
Matkak. K.	39 897,00	7 085,07	8 645,74	6 366,91	4 411,69	3 848,27	30 357,68	30 215,20
Matkak. U	19 031,00	10 426,13	0,00	8 609,55	0,00	0,00	19 035,68	19 031,00
Muut kust.	15 000,00	3 766,19	3 347,28	2 262,51	1 547,91	3 257,26	14 181,15	14 001,68
Yhteensä	361 068,00	77 919,06	73 975,02	54 561,39	28 267,34	49 677,96	284 400,77	284 042,44

Rahoitus	324 961,20	70 127,15	66 577,52	49 105,25	25 440,61	44 710,16	255 960,69	255 638,20
Yks.rah.	36 106,80	7 791,91	7 397,50	5 456,14	2 826,73	4 967,80	28 440,08	28 404,24

h. Raportointi ja seuranta

Hankkeen raportointi on suoritettu rahoittajan ohjeistuksen mukaisesti vuosittain ja aina maksatushakemusten yhteydessä. Yhteisiin koulutuksiin osallistumista on seurattu tilakohtaisesti tilakohtaisen neuvonnan ja koulutuksen määrän selvittämiseksi.

i. Toteutusoletukset ja riskit

Hankkeen toimenpiteet toteutuivat hankesuunnitelman mukaisesti. Sikatilojen määrän vähentyminen oli ennakoitua suurempi hankkeen toteutusaikana, mikä vaikutti toteutuneisiin oppilastyöpäivien määrään verrattuna asetettuihin tavoitteisiin. Tilojen määrän nopeaan vähenemiseen vaikutti olennaisesti sikatalouden huono kannattavuus.

Hankesuunnitelmassa mainitut mahdolliset riskit pystyttiin minimoimaan korjaavilla toimenpiteillä. Kaakkois-Suomen alueella uudet investoinnit jäivät vähäisiksi yleisen taloustilanteen takia, minkä vuoksi myös koulutus- ja neuvontakysyntä oli vähäisempää arvioituun verrattuna.

4.3. Yhteistyökumppanit

Keskeisimpinä yhteistyökumppaneina ovat olleet ProAgria/ Liha Osaamiskeskus, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT, HKScan Oy, A-tuottajat Oy, Raisioagro Oy, Suomen Rehu, Lihan Kasvua Hämeestä- hanke, Sikojen hyvinvoinnin edistäminen- tiedonvälityshanke, Kymenlaakson sikatalouskerho, Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry, Helsingin Yliopisto, ELY-keskus, Aluehallintovirasto, Maa- ja metsätalousministeriö ja Evira.

4.4 Hankkeen tulokset ja vaikutukset

Hankkeen aikana järjestettiin yleisiä koulutustilaisuuksia ja pienryhmäkoulutuksia. Ulkomaille tehtiin kaksi opintomatkaa ja kotimaahan kuusi opintomatkaa. Yleisiä koulutustilaisuuksia oli 12 eri teemoilla, osa näistä järjestettiin kahdella paikkakunnalla Kaakkois-Suomessa. Pienryhmien toiminta oli aktiivista ja kokoontumisia oli 3-6 kertaa ryhmää kohden. Hankkeen järjestämiin koulutuksiin ja opintomatkoihin osallistui yhteensä 225 eri henkilöä ja 551 oppilastyöpäivää.

Keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa kokoonnuttiin kaksi kertaa ja yhteistyökumppanit olivat aktiivisesti mukana myös muissa tilaisuuksissa.

Hankkeen kautta alueen sikayrittäjät ovat saaneet lisätietoa eläinten hyvinvoinnista, mm. pito-olosuhteista, virikkeistä, tautiriskeistä ja lääkityksestä. Tilojen valmiudet talousriskienhallintaan ovat parantuneet. Kaakkois-Suomen sikatilat ovat lisänneet yhteistyötä emakko- ja porsastuotantotilojen ja jatkojalostusyrietyksien kesken. Tuottajat ovat verkostoituneet ja saavat vertaistukea toisiltaan. Yhteistyötahot ja viranomaiset ovat tulleet tutuiksi hankkeen aikana ja kynnys yhteydenottoihin on madaltunut.

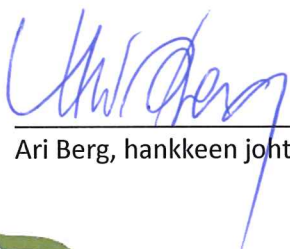
Opintomatkoilla saatiin uutta tietoa ja opittiin hyviä käytäntöjä muiden alueiden tuottajilta. Lisäksi ulkomaan opintomatkojen aikana saatiin siankasvatuksesta tietoa eri EU-maissa ja saman lainsäädännön tulkinnasta eri maiden välillä.

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Tulevaisuudessa tarvitaan Kaakkois-Suomessa edelleen toimenpiteitä sianlihantuotannon turvaamiseksi alueella. Alueen sikayrittäjien rajallisesta määrästä johtuen hankeyhteistyötä muiden tuotantosuuntien kanssa on kehitettävä. Sikatalouden erikoisosaamiseen liittyvissä asioissa kannattaa tehdä yhteistyötä valtakunnallisesti. Riskien hallinta sikatiloilla tulee korostumaan entisestään.

6. Allekirjoitus ja päiväys

Parikkalassa 30.3.2015

Ari Berg, hankkeen johtaja